

Lärohandledning ”Flykten från tornet”

Lärohandledningen till ”Flykten från tornet” fokuserar på innehåll ur kursplanerna i ämnena svenska och religion.

Svenska

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna.
- Berättande texter och poetiska texter för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Texter i form av skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- Berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- Texter som kombinerar ord, bild och ljud, till exempel webbtexter, spel och tv-program.
- Texter i digitala miljöer, till exempel texter med länkar och andra interaktiva funktioner.

Religion

- Hur olika livsfrågor skildras i populärkulturen, exempelvis vad som är viktigt i livet och vad det innebär att vara en bra kompis.
- Hur olika livsfrågor, till exempel synen på kärlek och vad som händer efter döden, skildras i religioner och andra livsåskådningar.
- Vardagliga moraliska frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller och jämställdhet

Tanken med lärohandledningen är att eleven först funderar och skriver ner sina funderingar själv, för att sedan diskutera och jämföra sina funderingar med en klasskamrat och slutligen diskutera frågorna i helklass med läraren, eller en utsedd elev, som samtalsledare.

För de lärare som använder sig av Sokratiska samtal i sin undervisning, är många av frågorna skrivna för att passa även denna undervisningsmetod.

Frågorna i lärohandledningen är mer eller mindre öppna, för att främja samtalet om boken. Till varje kapitel finns ett varierande antal frågor och det är upp till läraren att själv välja en del av frågorna eller samtliga frågor till Flykten från tornet, beroende på klassens intresse och behov, tid, syfte med lektionen etcetera.

Innan läsning

Titta på omslaget och samtala om det.

- Vad är det som händer på omslaget?
- Vad tror du att boken kommer att handla om?

Läs texten på baksidan av boken.

I boken försvinner barn spårlöst, både i Sagofallen och i vår värld som kallas Mirroria.

- Vilka på omslaget tror du har kidnappats?
- Tror du att de kommer att klara sig?
- Hur tror du de tar sig fram under sin flykt från tornet?

Kap 1-2

Milan och Nola vaknar och upptäcker att de har blivit bortförda och inlåsta i ett torn.

1. På sidan 12 står det:
”... han måste vara tapper för sin lillasysters skull. Det gäller att hålla huvudet kallt och inte drabbas av panik. Milan försöker att andas lugnt.”

Varför tror du att Milan tänker så? Tror du att det är för att han är kille, storasyskon eller något annat?

Har du känt som Milan någon gång? När var detta?

Kap 3-4

Sofia och Leo kommer till Sagofallen och Milan och Nola försöker ta sig ur sitt fängelse.

1. Läs till och med sid 30. Hur skulle du göra för att försöka ta dig ut?
2. Tror du att Milan och Nola kommer att lyckas? I så fall hur?
3. Läs färdigt kapitel 4. Stämde din gissning i förra frågan?

Kap 5-6

Sofia, Leo, Athrian och Ossian träffar Xenia i Maskrosornas dal. Milan och Nola rusar bort från tornet och fortsätter sin flykt med en kanot.

Författaren Hanna Blixt har valt att berätta handlingen i en så kallad parallellhandling.

1. Vad tror du parallellhandling innebär?
2. Är det lätt att förstå när det handlar om Milan och Nola och när det handlar om Sofia och Leo? Vad gör Hanna Blixt för att det ska bli lätt att hänga med? T ex hur börjar kapitlen? Hur gör Hanna för att påminna om vad som har hänt i tidigare kapitel och så vidare?
3. Känner du till andra böcker eller filmer som berättar med hjälp av parallellhandling?

Kap 7-8

Både barnen på flykt och sällskapet som letar efter dem måste gömma sig för ögontjänare. Milan och Nola lägger ut villospår med kanoten.

1. På sidan 52 berättar Milan för Nola vad man kan äta i skogen. Ta reda på fem växter som du kan äta i skogen, som inte är bär.
2. Vad tror du kommer att hända med det villospår som Milan och Nola lägger ut?

Kap 9-10

Sofia, Leo, Athrian, Ossian och Xenia har äntligen kommit fram till Digors grotta. Milan och Nola blir jagade och lyckas fly in till Drömmarnas trädgård.

1. Vem eller vad tror du att Digor är?
2. Drömmarnas trädgård ser ut som en övergiven trädgård. Vad tror du kommer att hända med barnen nu?
3. Det är Nola som tar mod till sig och trycker ner handtaget på grinden till Drömmarnas trädgård, medan Milan tvekar. Vad tycker du att mod är? Ge fler exempel ur boken där Nola och Milan har varit modiga.
4. När har du varit modig? Ge exempel och berätta för din bänkgranne.
5. Är det någon skillnad mellan tjejers och killars mod?

Kap 11-12

Digor visar sig vara en drake som vet en del om vad som har hänt med de försvunna barnen. Milan och Nola får njuta av allt som finns i Drömmarnas trädgård.

1. På vägen ut från grottan ”råkar” Digor slå sönder ingången så att sällskapet inte kan ta sig ut. Samtidigt vaknar de stora fladdermössen. Hur tror du sällskapet kommer kunna ta sig vidare?
2. Ibland kan vi uppleva det så att vissa kompisar gör precis som Digor – dumma saker bara för att retas. Varför tror du att de gör så? Är det med flit eller av misstag? Tror du att de ångrar sig efteråt?
3. Hur vill du att en bra kompis ska vara? Skriv en lista på de tio viktigaste sakerna. Jämför sedan med din bänkgranne.
4. I Drömmarnas trädgård finns det massor av saker och växter som Milan och Nola verkligen njuter av – gunga, mat, dofter och så vidare.

Gör en karta över din Drömmarnas trädgård. Vad ska finnas där? Vilka växter vill du ha? Tänk på att det är bara fantasin som sätter gränser, växterna måste inte finnas i verkligheten? Vad vill du att man ska kunna göra där?

Kap 13-14

Sällskapet försöker ta sig ut ur grottan via underjordiska tunnlar. Milan och Nola är tvungna att gömma sig i några tunnor för att inte bli hittade av soldater.

1. I de underjordiska tunnarna finns ett urdjur som heter olm. Olmar finns på riktigt. Ta reda på så mycket fakta du kan om de "riktiga" olmarna och gör en presentation på datorn om djuret.
Ha förklarande bilder och kartor i din presentation som gör det lättare för läsaren att förstå. Gör länkar vid svåra ord och begrepp, till sidor där du förklarar dessa.
2. Det visar sig att det villospår som Milan och Nola gjorde med kanoten blev lyckosamt. På vilket sätt?

Kap 15-16

Milan och Nola blir upptäckta av *De obestämda* och riskerar att säljas. Sällskapet hittar ut ur de underjordiska tunnarna och får ett hotfullt meddelande av Svarta tornet.

1. Att sälja människor kallas för att bedriva slaveri. Slaveri är idag förbjudet men ändå finns det människor, till och med barn, som tvingas arbeta under slavliknande förhållanden. Men många kämpar mot slaveriet. Ett sätt är med satelliter. Läs denna artikel och svara sedan på frågorna:
<https://www.svt.se/nyheter/vetenskap/modernt-slaveri-bekampas-fran-rymden>
 - a. Vilka länder nämns i artikeln där slaveri förekommer i dag?
 - b. Varför tror du att det är just vid tegeltillverkning, fiske och i gruvor som barn används till slavliknande arbetskraft?
 - c. Hur många människor beräknas leva som slavar på jorden i dag?
 - d. Tror du att de kommer att lyckas hitta gruvor där slavar tvingas arbeta med hjälp av satelliter? Varför eller varför inte?
2. *Lämna över makten att styra riket och böj er under Styx. Gör detta och era barn får leva. Ni har till i morgon gryning på er. Om ni accepterar hissar ni en vit flagga i Konungastadens palats. Om ni vägrar får era barn aldrig skåda dagens ljus igen.*
 - a. Svarta tornet hotar för att få makten över Sagofallen. Vad menas med *får era barn aldrig skåda dagens ljus igen*?
 - b. Hur skulle du göra i deras situation? Skriv ner fem konsekvenser som kan inträffa om de ger upp och böjer sig under Styx. Skriv fem konsekvenser som kan inträffa om de vägrar.
Konsekvenserna kan vara både positiva eller negativa.
 - c. Vad tror du att sällskapet gör? Ger de upp eller fortsätter de sitt sökande?

Kap 17-18

Till slut släpper De obestämda iväg Milan och Nola från Timitiens torg. Barnen fortsätter och träffar en fiskare.

Sällskapet fortsätter sitt letande efter barnen och kommer till Timitiens torg där de får reda på åt vilket håll barnen har fortsatt.

1. I tidigare kapitel vädjade Nola till Darco, ledaren för De obestämda, att han skulle göra *det rätta*. Hur tror du att man vet vad som är det rätta? Är det något man lär sig eller finns det bara i oss, vad som är rätt eller fel? Förklara hur du tänker.
2. Fiskaren berättar att han och hans tvillingsyster Drekodana fick ansvar för varsitt torn. Tornen kunde *användas till liv eller död, ont eller gott*. Fiskaren blev rädd för ansvaret och för att han skulle klanta till det, så han gav upp.
Kunskap kan också användas till gott eller ont. Ett exempel är kunskapen om att klyva atomer. Denna kunskap kan användas till att skapa energi (kärnkraftverk) men också till att skapa atombomber. Kan du ge några andra exempel när samma kunskap kan användas till något gott men också till ont?
3. Hur kan vi veta att nya upptäckter som vetenskapen gör – mediciner, nya ämnen, nya användningsområden osv – verkligen är något bra?
Läs hur bekämpningsmedlet DDT först blir hyllat, upptäckaren får till och med Nobelpris, för att ämnet sedan blev förbjudet världen över.
<https://www.atl.nu/lantbruk/sverige-forst-ut-1969-nu-ar-ddt-forbjudet-varlden-over/>

Kap 19-21

Sällskapet väntar på fiskaren men gör sig redo att ge sig till Konungastaden. Sofia får en dröm som får sällskapet att vänta lite till och med hjälp av Fiskaren på berget lyckas de besegra Svarta tornet.

1. Att få budskap via drömmar är inte helt ovanligt i böcker och berättelser. Kan du ge fler exempel när någon fått budskap genom drömmar?
2. Att tolka vad drömmarna betyder har sysselsatt människor under lång tid i historien. Kända drömtolkare är psykologen Sigmund Freud och Josef i Bibeln. Nu menar vissa forskare att drömmar faktiskt kan berätta saker för oss. Läs följande artikel:
<https://www.forskning.se/2016/02/01/jakten-pa-drommarnas-betydelse/>
 - a) Vad menar författaren till artikeln att drömmar kan berätta. Ge exempel ur artikeln.
 - b) Vad tror du? Kan drömmar berätta något för oss?
3. I slutet av boken träffar Sofia jätten som Vita tornet fick kämpa mot. Trots vad han gjorde mot Vita tornet, bjuder Sofia in honom till festen. Varför tror du att Sofia gör så?

När du läst färdigt boken

Efter läsningen kan man göra någon av följande aktiviteter:

- Skriv en interaktiv recension, eller en sammanfattning av boken, i PowerPoint eller i liknande program. Använd dator, Ipad eller din mobil för att hitta bilder som du vill använda. Animera presentationen så att den blir interaktiv.
- Gör en trailer till boken med exempelvis iMovie. Även här söker du efter bilder som du vill använda i din film.
I iMovie finns olika mallar att använda för att göra trailers.
För att få inspiration kan ni titta på filmen som Gullis lästips har gjort om Vita löparen, den tredje boken i serien: <https://youtu.be/g8WgEtFCiQU>
- Använd appen Toontastic för att göra en animerad berättelse om Flykten från tornet. Välj ut de händelser du tycker är viktigast, så att din berättelse blir kort (inte mer än 2 – 3 minuter) men att man ändå förstår helheten och får den röda tråden i berättelsen.